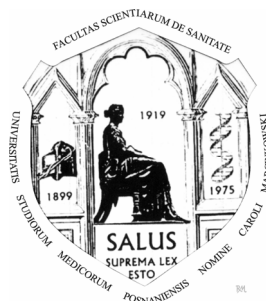

Uniwersytet Medyczny
im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu

Wydział Nauk o Zdrowiu

PIEŁĘGNIARSTWO POLSKIE

POLISH NURSING

Nr 2(28)

Poznań 2008

SPIS TREŚCI

<i>Od Redaktora</i>	97	<i>Karolina Woźniak, Andrzej Klamerek: Marketing w opiece zdrowotnej na rynku usług</i>	142
PRACE ORYGINALNE			
<i>Monika Szpringer, Grażyna Czerwiak, Jolanta Karyś, Maria Danuta Głowacka, Alicja Głowacka-Rębała: Czynniki wpływające na podejmowanie leczenia u pacjentów uzależnionych od alkoholu</i>	99	<i>Roksana Malak, Ewa Gajewska, Włodzimierz Samborski: Nowe spojrzenie na postawę ciała</i>	149
<i>Monika Szpringer, Aneta Czerwiak, Grażyna Czerwiak, Maria Danuta Głowacka, Alicja Głowacka-Rębała: Kontekst psychospołeczny rozwoju dzieci z mózgowym porażeniem dziecięcym</i>	106	<i>Marcin Cybulski, Wojciech Strzelecki, Marta Czarnecka, Ewa Mojs: Nowe horyzonty – potrzeba kształcenia w zakresie Psychologii Klinicznej na kierunku Dietetyka</i>	152
<i>Józefa Czarnecka, Andrzej Krupienicz: Ryzyko zakażenia związane z cewnikowaniem dożylnym a czas utrzymania cewnika w żyłę</i>	111	<i>Marcin Cybulski, Wojciech Strzelecki, Marta Czarnecka, Ewa Mojs: Potrzeba kształcenia w zakresie psychologii klinicznej na Wydziale Farmacji</i>	155
<i>Paulina Olech, Aleksandra Szmagaj, Urszula Kwapisz: Niepełnosprawność a bariery architektoniczne</i> ...	115	<i>Magdalena Górecka, Jacek Nikisch: Aktywność fizyczna osób w starszym wieku</i>	159
<i>Jana Metelska, Elżbieta Nowakowska, Jagoda Salewska, Andrzej Rajewski: Opracowanie ankiety pozwalającej ocenić jakość życia pacjentów chorych na schizofrenię w trakcie leczenia neuroleptykami</i>	119	VARIA	
<i>Anna Frankowska, Dagmara Krakówka, Sylwia Dziubaltowska: Marketing społeczny w placówkach służby zdrowia – doniesienie wstępne</i>	125	<i>Sprawozdanie z Konferencji Naukowo-Szkoleniowej „Profilaktyka zagrożeń zdrowotnych oraz społecznych dzieci i młodzieży”, Poznań 9 maja 2008</i>	165
PRACE POGLĄDOWE			
<i>Andrzej Klamerek: Zarządzanie należnościami w ochronie zdrowia</i>	130	RECENZJE	
<i>Andrzej Klamerek: Marka na rynku usług medycznych</i>	137	<i>Recenzja książki pt. „Zdrowie społeczne wobec problemów dzieci i młodzieży” pod redakcją M.D. Głowackiej, E. Mojs, Wydawnictwo Miejskie, Poznań 2008</i>	166
		<i>Recenzja książki pt. „Sztuka rozmawiania” Friedemann Schulz von Thun, Wydawnictwo WAM Kraków 2007</i>	168

CONTENTS

<i>Editorial</i>	98		
ORIGINAL PAPERS			
<i>Monika Szpringer, Grażyna Czerwiak, Jolanta Karyś, Maria Danuta Głowacka, Alicja Głowacka-Rebala: Factors that influence on undertaking a treatment of alcoholic patients.</i>	99	<i>Andrzej Klamerek: A brand in the market of medical services</i>	137
<i>Monika Szpringer, Aneta Czerwiak, Grażyna Czerwiak, Maria Danuta Głowacka, Alicja Głowacka-Rebala: Psychosocial context of the development of children with cerebral palsy.</i>	106	<i>Karolina Woźniak, Andrzej Klamerek: Marketing of health care in a service market</i>	142
<i>Józefa Czarnecka, Andrzej Krupienicz: Infection risk in intravenous catheterisation with respect to the catheterisation duration</i>	111	<i>Roksana Malak, Ewa Gajewska, Włodzimierz Samborski: New view on the body posture</i>	149
<i>Paulina Olech, Aleksandra Szmagaj, Urszula Kwapisz: Disability and architectural barriers</i>	115	<i>Marcin Cybulski, Wojciech Strzelecki, Marta Czarnecka, Ewa Mojs: New challenges – the need of education in area of clinical psychology on Dietetics line on university level</i>	152
<i>Jana Metelska, Elżbieta Nowakowska, Jagoda Salewska, Andrzej Rajewski: Introduction of the questionnaire to assess schizophrenic patients' quality of life during pharmacological treatment with antipsychotic drugs</i>	119	<i>Marcin Cybulski, Wojciech Strzelecki, Marta Czarnecka, Ewa Mojs: The need of education in clinical psychology on Pharmacy Department</i>	155
<i>Anna Frankowska, Dagmara Krakówka, Sylwia Dziubaltowska: Social marketing in healthcare centers – preliminary scientific report</i>	125	<i>Magdalena Górecka, Jacek Nikisch: Physical activity in aged persons</i>	159
REVIEW PAPERS		VARIA	
<i>Andrzej Klamerek: Management of receivables in health care</i>	130	<i>A report from Scientific and Educational Conference: Prevention of health hazards of youth and children, Poznań, 9 may 2008</i>	165
		REVIEWS	
		<i>A review of the book: The problems of youth and children as a social health issue. M.D. Głowacka, E. Mojs eds.</i>	166
		<i>A review of the book: The art of talking by Friedemann Schulz von Thun eds. The WAM Press, Cracow 2007</i>	168

Od Redaktora

Szanowni Czytelnicy

Kolejny numer naszego pisma oddajemy już w okresie powakacyjnym, kiedy większość z Państwa podejmuje szereg działań naukowych i edukacyjnych. Otwierane są kolejne edycje kursów specjalizacyjnych, szkoleń podyplomowych i warsztatów. Świadomość potrzeby edukacji oraz aktywności Państwa w tym zakresie zdeterminowała do pewnego stopnia postać i zawartość tego numeru. Autorzy z Zakładu Psychologii Klinicznej Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu prezentują prace przedstawiające konieczność kształcenia w zakresie psychologii reprezentantów zawodów medycznych i paramedycznych. Podkreśla się wagę znajomości uwarunkowań osobowościowych w reagowaniu i znoszeniu chorób somatycznych oraz znajomość czynników psychologicznych sprzyjających bądź utrudniających interwencje terapeutyczne. Konieczność kształcenia kompetencji psychologicznych w sprawowaniu opieki nad pacjentem oraz leczeniu jest powszechna jednakże autorzy podkreślają szczególnie, co i jakie obszary należy doskonalić, aby optymalizować jakość opieki w ochronie zdrowia.

W obecnym numerze przedstawiamy ciekawe doniesienia z badań Moniki Szpringer i Współautorów dotyczące czynników wpływających na decyzje o podejmowaniu leczenia przez pacjentów uzależnionych od alkoholu. Implikacją wyników tych badań jest także modyfikacja oddziaływań edukacyjnych oraz rozwijanie wsparcia i więzi ze środowiskami lokalnymi. Problem niepełnosprawności w badaniach własnych poruszają Autorzy: Olech, Szmagał, Kwapisz, zwracając uwagę także na istnienie nadal szeregu barier społecznych w akceptacji niepełnosprawności.

W pracach poglądowych zwracamy uwagę na prace dra Klamerka przybliżające wiedzę z zakresu zarządzania zarówno finansami jak i marką na rynku usług medycznych. Wiedza w tym zakresie wydaje się szczególnie istotna w kontekście tworzących się licznych niepublicznych zakładów opieki zdrowotnej i konieczności wzrostu konkurencyjności podmiotów na rynku.

Sądzimy także, iż praca Góreckiej i Nikisha dotycząca aktywności osób starszych również zainteresuje Państwa, gdyż wnosi informacje przeczące stereotypom w zakresie aktywności osób w wieku podeszłym i wskazuje na zmiany zachodzące w tym obszarze także w populacji polskiej.

Tradycją naszego czasopisma jest także przedstawianie sprawozdań z konferencji naukowo szkoleniowych oraz recenzji książek związanych tematycznie z ochroną zdrowia. W obecnym numerze prezentujemy recenzję książki pod redakcją Głowackiej, Mojs pt. „Zdrowie społeczne wobec problemów dzieci i młodzieży” oraz „Sztukę rozmawiania” autorstwa Shulz von Thun. Zachęcamy Czytelników do nadsyłania prac oraz aktywnego kontaktu z Redakcją.

Życzymy owocnej lektury i zapraszamy do udziału w konferencjach organizowanych przez Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu.

Prof. UM dr hab. Maria Danuta Głowacka
Redaktor Naczelny

Dr Ewa Mojs
Sekretarz Naukowy

Editor's note

Dear readers,

The second issue of Polish Nursing this year is published after vacation time when most of our readers are just starting new educational and scientific projects. Similarly, these days mark the beginning of new editions of post-graduate courses, specialist trainings and workshops. Your awareness of the need to go on reading and to remain active pre-determined the contents of the present issue of Polish Nursing. The researchers from our University's Department of Clinical Psychology present the arguments for teaching psychology to students of both medical faculties and to paramedics. The authors highlight the role of personality factors in one's reacting to one's illness and in treatment and the necessity to know the psychosocial factors which may facilitate or become an obstacle to treatment. The necessity to improve the employee's psychological competence while caring for and curing patients well known and appreciated, yet the authors say in detail which issues remain the most important ones and they also mention the areas where the quality of care should be improved.

In the current issue we also provide you with interesting results of research by Monika Szpringer and colleagues on factors influencing one's decision to start alcohol addiction treatment. To add, the results of the research clearly imply the necessity to modify educational efforts and to develop social support and attachment to local community. The problems of disability are described in research articles by Olech, Szmagaj and Kwapisz, who note that many social barriers which are an obstacle to understand disability. As far as review articles are concerned, we would like you to pay attention to Klamerek's papers which help one understand the

ideas connected with both brand management and finance management at health service market. The knowledge in this area is becoming necessary in view of the fact that new public and non-public health care units are mushrooming and competing with the old ones. We also believe that the article by Górecka and Nikisch on the activity of senior citizens will be of interest to you because the authors provide us with new bits of information which deny stereotypes and point to ongoing changes in this field taking place, also in the Polish population.

Reports from conferences and reviews of books on health care have become a tradition in our periodical so in the current issue you can read a review of a book by Głowacka and Mojs "Social health and the problems of children and youth" as well as the review of "The art of talking" by Shulz von Thun. We encourage you to send us your papers and to remain in touch with the Editorial Staff. We wish you fruitful time with our quarterly and encourage you to participate in conferences organized by Poznan University of Medical Sciences.

*Professor Maria Danuta Głowacka, PhD
Editor In Chief*

*Ewa Mojs, PhD
Scientific Secretary*

CZYNNIKI WPLYWAJĄCE NA PODEJMOWANIE LECZENIA U PACJENTÓW UZALEŻNIONYCH OD ALKOHOLU

FACTORS THAT INFLUENCE ON UNDERTAKING A TREATMENT OF ALCOHOLIC PATIENTS

MONIKA SZPRINGER¹, GRAŻYNA CZERWIAK¹, JOLANTA KARYŚ¹,
MARIA DANUTA GŁOWACKA², ALICJA GŁOWACKA-RĘBAŁA²

¹Kielce University of Humanistic and Natural, Faculty of Health Sciences, Poland

²Poznan University of Medical Sciences, Poland

Streszczenie

Wśród patologii, jakie występują w Polsce, problemy związane z alkoholem mają szczególne znaczenie. Wynika to z rozmiarów tego zjawiska oraz społecznych i ekonomicznych kosztów, jakie ponosi państwo. Konsumpcja alkoholu ma wpływ na zdrowie fizyczne i psychiczne zarówno jednostek, jak i ich rodzin. Konsekwencje dotyczą nie tylko osób pijących szkodliwie, ale wpływają na rozwój w populacji wielu problemów społecznych i zdrowotnych.

Badaniem objęto 105 pacjentów programu terapeutycznego realizowanego na różnych jego poziomach, począwszy od grupy wstępnej, aż do grupy końcowej. Badania przeprowadzono w ciągu 5 miesięcy, tj. od listopada 2007 roku do marca 2008 roku.

Szeroko pojęta motywacja osoby uzależnionej do leczenia odwykowego jest ważnym czynnikiem od którego zależy skuteczność terapii odwykowej. Alkoholicy, uwikłani w psychologiczne mechanizmy chorobowe, niechętnie rozważają możliwość podjęcia terapii odwykowej. Ich myślenie oscyluje raczej w kierunku podtrzymywania choroby, a więc dalszego picia. Istotnym staje się szeroki dialog społeczny i rzetelna wiedza o uzależnieniach adresowana do społeczności lokalnych, gdzie alkoholizm nadal jest czymś wstydlivym, ukrywanym, a przez to pogłębiającym destrukcję rodzin ze wszystkimi tego konsekwencjami.

Profesjonalna pomoc osobom uzależnionym w Polsce ciągle ewoluuje. Opracowywane są nowe programy dostosowane do sytuacji życiowej pacjenta/klienta.

Słowa kluczowe: alkoholizm, uzależnienie, profilaktyka uzależnień.

Summary

Alcohol problems have a great weight among the pathologies that occur in Poland. It results from the scale of this phenomenon as well as from the economic and social costs beared by the state. Alcohol consumption influences on physical and mental health of both individuals and their families. The consequences concern not only the harmfully drinking persons, but also affect the development of many social and healthy problems in the population.

There were 105 patients of the therapeutic programme (executed at many levels: from the beginning up to the ending group) surveyed in this research. The research was carried out within 5 months (from November 2007 to March 2008).

Widely understood motivation of addicted person to undertake treatment is a key factor that influences on effectiveness of the withdrawal treatment. The alcoholics unwillingly consider the withdrawal treatment especially the ones involved in the psychological disease's mechanism. They consider more the maintenance of the disease thus further drinking. Social dialogue and fair knowledge about addictions become crucial. It should be particularly directed to local societies where the alcoholism is still something embarrassing and hidden making the destruction of the families deeper.

The professional help directed to addicted in Poland still evolves. New programmes adjusted to the life situation of the patient/customer are created.

Key words: alcoholism, addiction, addiction prevention.

KONTEKST PSYCHOSPOŁECZNY ROZWOJU DZIECI Z MÓZGOWYM PORAZENIEM DZIECIĘCYM

PSYCHOSOCIAL CONTEXT OF THE DEVELOPMENT OF CHILDREN WITH CEREBRAL PALSY

MONIKA SZPRINGER¹, ANETA CZERWIAK¹, GRAŻYNA CZERWIAK¹,
MARIA DANUTA GŁOWACKA², ALICJA GŁOWACKA-RĘBAŁA²

¹Kielce University of Humanistic and Natural Sciences, Faculty of Health Sciences, Poland

²Poznan University of Medical Sciences, Poland

Streszczenie

Problematyka społeczna dorastającego pokolenia staje się przedmiotem polityki społecznej i wzbudza zainteresowanie podmiotów odpowiedzialnych za pracę z rodziną. Obszar rodziny stanowi fundamentalne miejsce rozwoju. We współczesnym świecie rodzina musi uporać się z wieloma problemami zdrowotnymi dziecka upośledzonego i jednocześnie tworzyć warunki sprzyjające jego wejściu w życie społeczne. Rodzina często poszukuje pomocy w sytuacjach trudnych. Ulgę w cierpieniu osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom można pomnażać poprzez aktywną pomoc w likwidowaniu specyficznych sytuacji problemowych i wsparcie w rozwoju, kształtowanie nowych, efektywnych sposobów radzenia sobie z przykrymi sytuacjami. Po trzecie można pomagać poprzez wpływ na sposób myślenia osoby niepełnosprawnej o swojej sytuacji życiowej. Wsparcie w problemach zdrowotnych i społecznych stanowi istotne źródło pomocy. Jednostka poszukuje pomocy w pierwszej kolejności u najbliższych osób, a następnie zwraca się do określonych instytucji. W dobie postępu techniki i rozwoju cywilizacji nie brakuje grup społecznych objętych marginalizacją. Około 20–25 tys. dzieci w Polsce wymaga wielokierunkowego usprawniania z powodu mózgowego porażenia dziecięcego. Częstość występowania tego zespołu określana jest jako 2–3/1000 żywo urodzonych z niewielką przewagą płci męskiej [2]. Celem badań pilotażowych przeprowadzonych w Ośrodku Wczesnej Interwencji w Kielcach była analiza zagrożeń zdrowia społecznego dziecka obciążonego konsekwencjami mózgowego porażenia dziecięcego. Wykorzystano sondaż diagnostyczny przeprowadzony w formie ankietowej w miesiącu kwietniu 2008 roku wśród rodziców dzieci Ośrodka Wczesnej Interwencji w Kielcach. W badaniach uczestniczyło 34 rodziców dzieci z mózgowym porażeniem dziecięcym.

Słowa kluczowe: mózgowe porażenie dziecięce, rozwój, zdrowie.

Summary

The social problems of the young generation are becoming one of the most important issues of social policy and is the area of interest of governmental agencies responsible for working and cooperation with the family. Presently a family, which is a fundamental venue of human development, has to work out many health problems of a handicapped child and simultaneously create conditions necessary to facilitate the children's introduction into social life. A family often seeks help in difficult situations. A society can help handicapped people and their families by active solution of specific problems, by providing support in development and creating new, effective ways of coping with difficulties. Additionally, one should try to help a disabled person by influencing his or her way of thinking about various problems. Providing support in both health and social problems is an important source of help. Firstly, an individual is trying to get help of one's family, and only then turns to institutions. There are many groups of people who are at risk of marginalization and exclusion, even now, in the era of science and technology. In Poland, there are as many as 25,000 children in need of multidimensional rehabilitation due to cerebral palsy. The prevalence of this syndrome is currently reaching the number of 2-3 per 1,000 live births (with a slight majority of males) [2]. The goal of the pilot studies carried out in the Center of Early Intervention in Kielce was to analyze the social health risks of a child suffering from cerebral palsy and experiencing its consequences. A diagnostics survey was disseminated among parents of patients of the Center of Early Intervention in Kielce. The respondents were 34 parents of children with cerebral palsy.

Key words: cerebral palsy, development, health.

RYZYSKO ZAKAŻENIA ZWIĄZANE Z CEWNIKOWANIEM DOŻYLNYM A CZAS UTRZYMANIA CEWNIKA W ŻYŁE

INFECTION RISK IN INTRAVENOUS CATHETERIZATION WITH RESPECT TO THE CATHETERISATION DURATION

JÓZEFA CZARNECKA, ANDRZEJ KRUPIENICZ

Zakład Podstaw Pielęgniarstwa, Wydział Nauki o Zdrowiu WUM w Warszawie
Kierownik Zakładu: Andrzej Krupienicz

Streszczenie

Ocenie poddano wyniki nadzoru epidemiologicznego prowadzonego w jednym z podwarszawskich szpitali, w okresie od 01.03–31.07.2006 r. Monitorowano powikłania infekcyjne związane z obecnością cewnika w żyłę. Analiza danych pochodziła z 2365 kart obserwacji pacjenta z cewnikiem obwodowym. Karta jest historią obserwacji cewnika w naczyniu żylnym od dnia jego założenia do dnia usunięcia. Analiza danych wykazała bezpośredni związek pomiędzy czasem utrzymania cewnika w żyłę, a częstością i nasileniem powikłań. Każde wydłużenie czasu utrzymywania cewnika w żyłę o kolejną dobę zwiększa prawie dwukrotnie ryzyko wystąpienia stanu zapalnego w miejscu wkłucia.

Słowa kluczowe: cewnik obwodowy, zakażenie odcewnikowe, miejsce wkłucia, stan zapalny, monitoring.

Summary

The analysis included data collected from sanitary-and-epidemiological supervision carried out in one of the hospitals near Warsaw, between 1 March and 31 July 2006. Infectious complications were monitored in association with a catheter placed in a vein. Data analysis was based on 2365 observation charts of patients with peripheral catheters. The chart involves observation data of the whole process of catheterisation, from the moment of catheter placement until its removal. The analysis showed a direct connection between the duration of catheterisation and the frequency and intensity of complications. Postponing the removal of the catheter by 24 hours doubled the inflammation risk in the place of needle insertion.

Key words: peripheral catheter, catheter-related infection, needle insertion site, inflammation, monitoring.

NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ A BARIERY ARCHITEKTONICZNE

DISABILITY AND ARCHITECTURAL BARRIERS

PAULINA OLECH, ALEKSANDRA SZMAGAJ, URSZULA KWAPISZ

SKN Holistycznej Opieki Nad Pacjentem

Opiekun: dr Urszula Kwapisz

Zakład Organizacji i Zarządzania

Kierownik: prof. dr hab. Maria Danuta Głowacka

Wydział Nauk o Zdrowiu

Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu

Streszczenie

Osoby z deficytami narządu ruchu są szczególną grupą ryzyka wykluczenia lub marginalizacji społecznej. Zanim będą oni mogli doświadczyć walorów życia kulturalnego i w pełni uczestniczyć w życiu społecznym muszą pokonać bariery, najczęściej natury architektonicznej. Bariery te ograniczają lub uniemożliwiają samodzielność bardziej niż samo inwalidztwo.

W niniejszej pracy podjęto próbę sprawdzenia dostosowania 20 lokali o charakterze rozrywkowym zlokalizowanych wokół Starego Rynku w Poznaniu do osób niepełnosprawnych poruszających się na wózkach inwalidzkich. Ta grupa należy do osób z niepełnosprawnością narządu ruchu, które stanowią w Polsce niemal połowę populacji osób niepełnosprawnych. Za metodę badawczą posłużyła obserwacja dostosowania obiektów do osób niepełnosprawnych. Narzędziem badawczym był autorski kwestionariusz obserwacji, opisujący otoczenie i dojście do budynku, dostosowanie samego wejścia oraz wnętrza pomieszczenia.

Przeprowadzone badania ukazały niepokojącą sytuację nieprzystosowania badanych obiektów do osób poruszających się na wózkach inwalidzkich, uniemożliwiająca korzystanie z ich usług.

Słowa kluczowe: niepełnosprawność, osoby niepełnosprawne, obserwacja.

Summary

Disabled people with deficiency of locomotory organs are particularly group of the risk of exclusion and social marginalization.

They have to overcome architectural barrier before they would experienced cultural life and totally participate in society. The barrier restrict independence more than their selves disability.

The authors checked up the adaptation 20 places where people can going out to people wheel-chair. The places were located around the Old Market.

The diagnostic opinion poll was used as a research tool.

The research showed alarming situation maladjustment observed places to disable people.

Key words: disability, disabled persons, observation.

**OPRACOWANIE ANKIETY POZWALAJĄCEJ OCENIĆ
JAKOŚĆ ŻYCIA PACJENTÓW CHORYCH NA SCHIZOFRENIĘ
W TRAKCIE LECZENIA NEUROLEPTYKAMI**

*INTRODUCTION OF THE QUESTIONNAIRE TO ASSESS SCHIZOPHRENIC PATIENTS' QUALITY
OF LIFE DURING PHARMACOLOGICAL TREATMENT WITH ANTIPSYCHOTIC DRUGS*

JANA METELSKA¹, ELŻBIETA NOWAKOWSKA¹, JAGODA SALEWSKA¹, ANDRZEJ RAJEWSKI²

¹Katedra i Zakład Farmakoeconomiki i Farmacji Społecznej
Uniwersytet Medyczny im. K. Marcinkowskiego w Poznaniu
Kierownik Katedry i Zakładu: prof. dr hab. Elżbieta Nowakowska

²Katedra Psychiatrii
Uniwersytet Medyczny im. K. Marcinkowskiego w Poznaniu
Kierownik Katedry: prof. dr hab. Andrzej Rajewski

Streszczenie

Cel pracy. Celem pracy jest subiektywna ocena jakości życia pacjentów chorych na schizofrenię w trakcie leczenia neuroleptykami atypowymi, z uwzględnieniem czynników ją determinujących.

Metody. Badaniami została objęta grupa 13 pacjentów z rozpoznaną schizofrenią, dobranych wg przyjętych kryteriów. Ocenę jakości życia przeprowadzono za pomocą samodzielnie opracowanego narzędzia badawczego.

Wyniki. Uzyskane wyniki wskazują na poprawę jakości życia w grupie kobiet chorujących na schizofrenię w trakcie leczenia neuroleptykami atypowymi, natomiast w grupie mężczyzn jakość życia uległa nieznacznemu pogorszeniu w odczuciu leczonych.

Słowa kluczowe: schizofrenia, jakość życia, leki neuroleptyczne, kwestionariusz, ocena.

Summary

Aim of study. The aim of this study is a subjective assessment of quality of life of patients suffering from schizophrenia during pharmacological treatment with atypical antipsychotic medications, taking into consideration the most important determinants of quality of life.

Methods. Thirteen patients diagnosed with schizophrenia were included in the study according to adopted criteria. Assessment of the quality of life was carried out by means of the self-constructed instrument.

Results. The results show that the quality of life is better in case of women suffering from schizophrenia who are treated with atypical antipsychotic medications. According to the men, their quality of life slightly deteriorated.

Key words: schizophrenia, quality of life, neuroleptic drugs, questionnaire, assessment.

MARKETING SPOŁECZNY W PLACÓWKACH SŁUŻBY ZDROWIA – DONIESIENIE WSTĘPNE

SOCIAL MARKETING IN HEALTH CARE CENTERS – PRELIMINARY SCIENTIFIC REPORT

ANNA FRANKOWSKA, DAGMARA KRAKÓWKA, SYLWIA DZIUBAŁTOWSKA

Zakład Organizacji i Zarządzania
Wydział Nauk o Zdrowiu
Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu

Streszczenie

Marketing społeczny w zakładach opieki zdrowotnej to nowy sposób dotarcia do pacjenta-klienta. Celem pracy było zbadać czy ośrodki medyczne z Poznania i okolic stosują marketing społeczny, czy organizują szeroko rozumiane kampanie społeczne mające na celu profilaktykę i promocję zdrowia.

Badania zostały przeprowadzone w okresie wakacyjnym w 2008 roku w 31 ZOZ-ach i NZOZ-ach w Poznaniu i okolicach. Na potrzeby badania opracowano arkusz z 10 pytaniami zamkniętymi oraz otwartymi.

Ponad 1/3 ankietowanych placówek nie potrafi odpowiedzieć na pytania dotyczące działań społecznych swojej placówki. Pozostałe badane placówki ochrony zdrowia pozytywnie wyrażają się na temat kampanii społecznych. Prawie wszystkie w ciągu dwóch ostatnich lat zorganizowały akcje społeczne. Akcje marketingowe organizowane przez zakłady opieki zdrowotnej cieszyły się bardzo dużym zainteresowaniem pacjentów. Głównym celem kampanii społecznych deklarowanym przez pracowników ZOZ-ów jest budowa i umocnienie wizerunku placówki, a także polepszenie dobra społecznego.

Managerowie zdrowia powinni organizować takie akcje ponieważ przynoszą one wymierne korzyści dla placówki: reklamują i promują ją, służą zdobyciu zaufania, zwiększają rozpoznawalność marki, pomagają w zaistnieniu na rynku lub wzroście konkurencyjności.

Słowa kluczowe: marketing społeczny, społeczna odpowiedzialność biznesu, niepubliczny zakład opieki zdrowotnej, zakład opieki zdrowotnej.

Summary

Social marketing in medical centers is a new form of communicating patients. The research is aimed at analyzing medical centers in Poznan and neighborhood with respect to adaptation and usage of social marketing techniques especially connected with social campaigns targeted at prevention and health promotion.

Research was conducted during summer holiday period 2008 in Health Care Institutions (ZOZ) and Non-Public Health Care Institutions (NZOZ) in Poznań and neighborhood. There were 31 medical centers involved in the research and for the purpose of interview a 10-point questionnaire has been provided.

Over 1/3 of interviewed entities are unable to respond the questions concerning social activities in their organizations. Remaining healthcare centers perceive social campaigns positively. Almost each of these centers has organized a social campaign in the recent two-years period. Marketing actions organized by Healthcare institutions have drawn significant interest of patients. Healthcare centers' representatives declared building and consolidation of institution's brand and growth of overall social wellbeing as the principal aims of campaigns.

Healthcare managers are encouraged to organize such campaigns since they bring tangible advantages from promotion and advertisement, through earned confidence and brand awareness, up to raise of competitiveness and recognition on healthcare market.

Key words: social marketing, social responsibility of business, non-public healthcare institution, public healthcare institution.

ZARZĄDZANIE NALEŻNOŚCIAMI W OCHRONIE ZDROWIA

MANAGEMENT OF RECEIVABLES IN HEALTH CARE

ANDRZEJ KLAMEREK

Zakład Organizacji i Zarządzania
Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu
Kierownik: prof. UM dr hab. Maria Danuta Głowacka

Streszczenie

Należności to należne od dłużnika świadczenia na rzecz wierzyciela w określonym w umowie terminie i określonej kwocie. Inaczej są to kwoty należne za niezapłaconą sprzedaż wyrobów, towarów i świadczonych usług. Funkcjami należności są: stymulacja rozmiarów sprzedaży, poprawa rozmiarów sprzedaży oraz tworzenie warunków kształtowania płynności finansowej.

Elementami zarządzania należnościami, wynikającymi z jej polityki są warunki sprzedaży kredytowej, sposoby określania klientów oraz polityka inkaso należności.

Zakłady opieki zdrowotnej mogą zwiększać rozmiary działalności na rynku usług przez oferowanie korzystnych warunków sprzedaży na kredyt. Kredyt dla odbiorcy może mieć charakter manipulacyjny lub kupiecki. Pierwszy odnosi się do należności o kilkudniowym terminie płatności, zaś drugi dla płatności od 25 dni w zwyż.

Słowa kluczowe: należności, zarządzanie, kredyt manipulacyjny, kredyt kupiecki, inkaso, płynność finansowa.

Summary

Receivables include debtor's services for the creditor due on a certain date and in a given amount. In other words, these are due amounts for unpaid sale of goods and services. The function of receivables include stimulation of sale, improvement of the amount of sale and creating conditions to shape financial liquidity. The elements of management of receivables which stem from its policy involve conditions of credit sale, ways of client description and the policy of collection of receivables. Health care entities may boost its activity in the market by offering advantageous condition of credit sale. The credit for the receiver may be either manipulative or mercantile. The former refers to receivables due in several days whereas the latter refers to payments due in 25 days and more.

Key words: receivables, management, manipulative credit, mercantile credit, collection, financial liquidity.

MARKA NA RYNKU USŁUG MEDYCZNYCH

A BRAND IN THE MARKET OF MEDICAL SERVICES

ANDRZEJ KLAMEREK

Zakład Organizacji i Zarządzania
Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu
Kierownik: prof. UM dr hab. Maria Danuta Głowacka

Streszczenie

Funkcjonowanie jednostek medycznych na rynku oraz ich rozwój zależy od ilości sprzedanych usług, tym samym od ilości obsłużonych pacjentów. Trzeba jednak pamiętać o specyfice rynku medycznego. Szpitale zmuszone są wkładać wiele więcej wysiłku w pozyskanie „klientów” i ich utrzymanie niż inne instytucje.

Od kiedy pojawiła się na rynku usług medycznych konkurencja i zaistniała możliwość wyboru leczącego, dobra reputacja, wysoki poziom zaufania pacjentów i ich lojalność, stały się wręcz niezbędne w utrzymaniu się na rynku. Stąd też marka, jako narzędzie budowania zaufania, nabrała na rynku usług medycznych szczególnego znaczenia. Marka pełni wiele funkcji, do których należy zaliczyć indywidualizację produktu, identyfikację, promocję, gwarancję itd.

Głównym elementem działań w zakresie budowania marki na rynku jest komunikacja z otoczeniem, poprzez działania public relations i publicity.

Słowa kluczowe: marketing, rynek usług, marka, usługa medyczna, public relations, publicity.

Summary

The functioning and development of health care entities in the market depends on the amount of sold services thus also depending on the number of patients. However, one should bear in mind the characteristics of medical market. Hospitals have to put more effort into acquiring more clients and keeping them than other institutions. Ever since the implementation of competition in the market of medical services connected with selection of the doctor, good reputation, patients' trust and loyalty have become indispensable for medical entities operating in the market. Because of that, a brand as a tool of building trust has become especially important. The brand has many functions, which include personalization of product, identification, promotion and guarantee. The main element of brand building actions include communication with the environment by way of PR and publicity.

Key words: marketing, market of services, brand, medical service, public relations, publicity.

MARKETING W OPIECE ZDROWOTNEJ NA RYNKU USŁUG

MARKETING OF HEALTH CARE IN A SERVICE MARKET

KAROLINA WOŹNIAK, ANDRZEJ KLAMEREK

Pracownia Finansów i Rachunkowości w Ochronie Zdrowia
Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu

Streszczenie

Marketing to działalność ludzka zmierzająca do zaspokajania potrzeb i życzeń nabywcy przez proces wymiany. Klient i jego oczekiwania stanowią najważniejszy element biznesu. Świadczenie medyczne stało się „towarem”, a zakłady opieki zdrowotnej są firmami usługowymi, które funkcjonują na zasadach rynkowych, stąd konieczność zaistnienia na rynku marketingu w opiece zdrowotnej.

Marketing usług medycznych można zawrzeć w 6 obszarach i są to: public relations, czyli komunikacja z rynkiem, reklama – rozwój technik promocji, badania marketingowe rynku, projektowanie usług odpowiadających zapotrzebowaniu rynkowemu, określenie konkurencyjnej strategii cenowej, zapewnienie metody dostarczania usług do rynku docelowego.

Zdaniem prof. Mruka w koncepcji marketingowej usługa składa się z kombinacji cech fizycznych i нефizycznych, czy też materialnych i niematerialnych, które starają się usatysfakcjonować potrzeby i życzenia klientów.

Najważniejszym wyzwaniem stojącym przed marketingiem medycznym jest znalezienie sposobów odróżniania się od konkurentów. Pierwszorzędno znaczenia nabiera w tym miejscu marka, jako strategia budowania własnej tożsamości. Marka staje się wartością dopiero wtedy, gdy klienci odbierają ją nie tylko jako logo, ale widzą w niej korzyści, doceniają cechy, osobowość i kulturę.

Słowa kluczowe: marketing medyczny, marka, cena, popyt, podaż, rynek, pacjent, usługa, produkt, promocja, dystrybucja, jakość.

Summary

Marketing is a human activity aiming at satisfying the needs and wishes of a buyer by means of exchange. Customers and their expectations are the most essential factors of business. Medical rendering has become a merchandise and the health care centres are service companies which have been functioning on market rules, therefore there has been a necessity for marketing in health care.

Marketing of medical services can exist in six areas, such as: public relations that is communication with the market, advertisement – development for promotion techniques, market marketing research, designing services appropriate for market needs, defining competitive price strategy, ensuring the method of providing the services to the target market.

According to prof. Mruk in marketing conception, a service consists of combination of physical and non-physical features, or material and immaterial ones, which combine to satisfy the requirements and wishes of customers.

The most important challenge of medical marketing is to find the ways to differ from the competition. The brand as a strategy to build ones identity is of the first rank. The brand becomes valueable when customers recognize it not only as a logo but they see some benefits in it, appreciate features, personality and culture.

Key words: medical marketing, brand, price, demand, supply, market, patient, service, product, promotion, distribution, quality.

NOWE SPOJRZENIE NA POSTAWĘ CIAŁA

A NEW VIEW ON THE BODY POSTURE

ROKSANA MALAK, EWA GAJEWSKA, WŁODZIMIERZ SAMBORSKI

Katedra i Klinika Fizjoterapii, Reumatologii i Rehabilitacji
Uniwersytet Medyczny im. K. Marcinkowskiego w Poznaniu
Kierownik: prof. dr hab. Włodzimierz Samborski

Streszczenie

Postawa ciała jest definiowana w różny sposób. Powszechnie ocenia się ją u dzieci, które przyjmują pozycję stojącą. Jeśli stwierdza się dysfunkcję w zakresie sylwetki, przystępuje się do leczenia zauważonych nieprawidłowości. Jednak proces posturogenezy rozpoczyna się już w życiu płodowym i jest kontynuowany po urodzeniu. Dlatego, jeśli by przyjąć za postawę ciała nie tylko wzajemny układ segmentów ciała w pozycji stojącej, ale także w pozycji leżącej czy czworacznej, można by wykryć i tym samym zapobiec problemom związanym z sylwetką w późniejszych okresach życia. Takie spojrzenie na postawę ciała wymaga przyjęcia za jej komponenty napięcia posturalnego, unerwienia recyprokalnego, koordynacji wzorców posturalnych i mechanicznych. Wczesne wykrycie dysfunkcji umożliwia zapobieganie rozwinięciu się wad postawy i ich konsekwencji.

Słowa kluczowe: postawa ciała, reakcje równowagi, rozwój psychomotoryczny.

Summary

There are many definitions of the body posture. It is generally acknowledged that the posture of children who can stand on their own should be estimated. If there are any abnormalities in the posture then they are treated. However posturogenesis starts in the fetal life and it continues after the birth. That is why if the posture is described not only among children who can stand but also among those who lie or crawl. The failure posture and its consequences could be detected and treated earlier. Such a view on the body posture should include the definition of posture which contains muscle tonus, reciprocal innervations, coordination of postural and mechanical patterns. Then the failure posture can be effectively treated.

Key words: body posture, balance reaction, psychomotor development.

**NOWE HORYZONTY – POTRZEBA KSZTAŁCENIA
W ZAKRESIE PSYCHOLOGII KLINICZNEJ NA KIERUNKU DIETETYKA**

*NEW CHALLENGES – THE NEED OF EDUCATION IN AREA
OF CLINICAL PSYCHOLOGY ON DIETETICS LINE ON UNIVERSITY LEVEL*

MARCIN CYBULSKI, WOJCIECH STRZELECKI, MARTA CZARNECKA, EWA MOJS

Zakład Psychologii Klinicznej
Uniwersytet Medyczny im. K. Marcinkowskiego w Poznaniu
Kierownik: p.o. dr n. biol. Ewa Mojs

Streszczenie

Dietetyka, jako nauka wyodrębniła się z szeroko pojmowanych nauk o zdrowiu i żywieniu. Dietetyka wiąże elementy medyczne, biochemiczne i technologiczne z wartościami humanistycznymi, kładącymi duży nacisk na podmiotowe postrzeganie jednostki ludzkiej jako całości. Kształcenie w zakresie psychologii klinicznej na kierunku dietetyka wiąże się z koniecznością rozszerzenia wiedzy na temat holistycznego rozumienia zdrowia i choroby oraz mechanizmów związanych z ich wzajemnym oddziaływaniem, aż po przedstawienie konkretnych sposobów pomocy pod postacią poradnictwa i pomocy psychologicznej osobom zdrowym i chorym w sferze funkcjonowania biopsychospołecznego. Znajomość możliwych reakcji człowieka na stres, chorobę, ale także podstawowych metod pomocy psychologicznej i komunikacji interpersonalnej stanowią istotne narzędzia w ich pracy. Umożliwiają one nawiązanie i pogłębienie kontaktu z człowiekiem potrzebującym pomocy.

Słowa kluczowe: edukacja, dietetyka, psychologia.

Summary

Dietetics as a line of sciences differentiated from health sciences and nutrition. Dietetics as a science connects medical, biochemical and technological elements with humanistic values in. There is also the big pressure on holistic thinking on the human being. Education in area of clinical psychology connects with the necessity of enlargement of knowledge. In area of holistic approach. In understanding health and disease and mechanisms of two way action. Education in that area also brings the knowledge about ways of help of ill people – counselling and psychological help toward health and ill persons in biopsychosocial functioning. The knowledge of possible reaction in stress situation and disease and basal methods of psychological help and interpersonal communication are tools useful in work. These skills help in initiation and improvement of contact with man who needs help.

Key words: education, dietetics, psychology.

**POTRZEBA KSZTAŁCENIA
W ZAKRESIE PSYCHOLOGII KLINICZNEJ NA WYDZIALE FARMACJI**

THE NEED OF EDUCATION IN CLINICAL PSYCHOLOGY ON PHARMACY DEPARTMENT

MARCIN CYBULSKI, WOJCIECH STRZELECKI, MARTA CZARNECKA, EWA MOJS

Zakład Psychologii Klinicznej
Uniwersytet Medyczny im. K. Marcinkowskiego w Poznaniu
Kierownik: p.o. dr n. biol. Ewa Mojs

Streszczenie

Na uczelniach medycznych w coraz większym stopniu kładzie się nacisk na postrzeganie jednostki ludzkiej jako całości. Edukacja w dziedzinie psychologii daje możliwość lepszego realizowania założeń opieki farmaceutycznej, ułatwia wdrażanie podmiotowego podejścia do pacjenta. Konieczna jest wiedza na temat czynników psychologicznych, mających istotny wpływ na doświadczanie zdrowia i choroby na poziomie poznawczym, emocjonalnym i behawioralnym. Aby skutecznie doradzać, sprawować opiekę i dawać wsparcie klientom absolwenci kierunków: Farmacja, Kosmetologia i Analityka Medyczna powinni posiadać wiedzę na temat zachowań człowieka. Studenci tych kierunków powinni nie tylko uczyć się zasad rządzących zachowaniem, ale także widzieć ich praktyczne zastosowanie dla kontaktu z pacjentem, skuteczności działań terapeutycznych, promocji zdrowia oraz radzenia sobie z własnymi problemami i obciążeniami w pracy zawodowej. Znajomość możliwych reakcji człowieka na stres, chorobę, ale także podstawowych metod pomocy psychologicznej i komunikacji interpersonalnej stanowią istotne narzędzia w ich pracy. Umożliwiają one nawiązanie i pogłębienie kontaktu z klientem.

Słowa kluczowe: edukacja, psychologia, farmacja.

Summary

Medical universities pay attention on the education in holistic approach more than some years ago. Education in psychology helps in better pharmaceutical care over patient, helps in introduction of subjective approach toward ill person additionally. There is necessity of knowledge on psychological determinants of human behavior, experience of health and disease on cognitive, emotional and behavioral level. Students of Pharmacy, Cosmetology and Medical Analytics who want to serve of advice, help ill people, give support effectively must have large knowledge about humans behaviours and theirs determinants. Students of that lines should learn about mentioned above determinants but also they should show their practical applications in contact with patient, in therapeutic actions, in health promotion and in personal coping with stress in job. The knowledge of stress reactions, disease and basal skills of psychological help and interpersonal communication are tools in professional work. They help in initiation and improvement of contact with client and patient especially.

Key words: education, psychology, pharmacy.

AKTYWNOŚĆ FIZYCZNA OSÓB W STARSZYM WIEKU

PHYSICAL ACTIVITY IN AGED PERSONS

MAGDALENA GÓRECKA¹, JACEK NIKISCH²

¹Katedra Pedagogiki Czasu Wolnego i Rekreacji
Akademia Wychowania Fizycznego im. E. Piaseckiego w Poznaniu
Kurator: prof. dr hab. Wiesław Siwiński

²Katedra i Zakład Fizjologii
Uniwersytet Medyczny im. K. Marcinkowskiego w Poznaniu
Kierownik: prof. dr hab. med. Janusz Paluszak

Streszczenie

Starzenie jest naturalnym procesem towarzyszącym organizmom od momentu urodzenia, jest zjawiskiem społecznym, o jego globalnym wymiarze świadczy starzenie się społeczeństw. W związku z tym istnieje potrzeba badań naukowych i wielu zmian zarówno w sposobie myślenia o starości, jak i w polityce społecznej oraz gospodarce poszczególnych państw. Samo pojęcie starości jest trudne do zdefiniowania, ma ona wiele wymiarów dlatego powstało wiele teorii dotyczących starzenia się. Procesy starzenia są bardzo zindywidualizowane, a dynamika i zakres zmian wskazuje na bardzo duże wahania osobnicze. Postęp cywilizacyjny wyeliminował z życia człowieka możliwość zaspokajania naturalnej potrzeby ruchu i doprowadził do powstania zjawiska hipokinezy. Wieloletnie badania naukowe prowadzone na całym świecie wskazują dodatni wpływ treningu fizycznego nie tylko na zmiany fizjologiczne w organizmie ludzkim, ale na ogólnie pojęty dobrostan fizyczny i psychiczny, na sprawną i niezależną starość. Podejmowanie regularnej aktywności fizycznej pomaga zredukować i zminimalizować skutki patologicznego procesu starzenia się organizmu, które w znaczący sposób obniżają komfort i jakość życia.

Słowa kluczowe: starość, teorie starzenia się, kinezygerontoprophylaktyka, aktywność fizyczna.

Summary

Aging represents a natural process, which accompanies organisms from the moment of birth. It is also a social phenomenon and its global dimensions can be visualised by aging of societies. Therefore, the need arises for respective scientific studies and for several changes in the manner in which we think of aging as well as in social policies and economy of individual countries. The very idea of aging remains quite difficult to define since aging manifests many dimensions. Accordingly, many theories related to aging have been formulated. Individually, the aging processes are highly variable and both the dynamics and the range of observed alterations manifests extensive differences. The progress in civilisation has eliminated from human life the requirement to fulfil the natural drive for motility and has resulted in the phenomenon of hypokinesia. Multi-year studies conducted all over the world document positive effect of a physical training on not only physiological processes of human body but on the general physical and psychic wellbeing, on efficacious and independent senescence. The regularly practiced physical activity allows to reduce and minimise effects of the pathological aging process in the body, the effects which markedly decrease comfort and quality of life.

Key words: aging, theories of aging, kinesigerontoprophylaxis, physical activity.

**SPRAWOZDANIE Z KONFERENCJI NAUKOWO-SZKOLENIOWEJ
„PROFILAKTYKA ZAGROŻEŃ ZDROWOTNYCH ORAZ SPOŁECZNYCH
DZIECI I MŁODZIEŻY”, POZNAŃ, 9 MAJA 2008**

*A REPORT FROM CONFERENCES: PREVENTION OF THREATS
OF HEALTH AND SOCIAL CHILDREN AND YOUNG PEOPLE, 9 MAY 2008, POZNAŃ*

**RECENZJA KSIĄŻKI PT.:
„ZDROWIE SPOŁECZNE WOBEC PROBLEMÓW DZIECI I MŁODZIEŻY”
RED. M.D. GŁOWACKA, E. MOJS, WYDAWNICTWO MIEJSKIE, POZNAŃ 2008**

*A REVIEW OF THE BOOK: THE PROBLEMS
OF YOUNTH AND CHILDREN AS A SOCIAL HEALTH ISSUE
M.D. GŁOWACKA, E. MOJS eds.*

**RECENZJA KSIĄŻKI PT. „SZTUKA ROZMAWIANIA”
AUTOR FRIEDEMANN SCHULZ VON THUN, WYDAWNICTWO WAM KRAKÓW 2007**

*A REVIEW OF THE BOOK: "THE ART OF TALKING" BY FRIEDEMANN SCHULZ VON THU,
THE WAM PRESS, CRACOW 2007*